



NACZELNA RADA ADWOKACKA

ul. Świętojerska 16, 00-202 Warszawa
tel. 22 505 25 00, 22 505 25 01, fax 22 505 25 08
e-mail: nra@nra.pl www.nra.pl

STANOWISKO PREZYDIUM NACZELNEJ RADY ADWOKACKIEJ Z DNIA 25 SIERPNIA 2025 R. DOTYCZĄCE ŁĄCZENIA APLIKACJI ADWOKACKIEJ Z ZATRUDNIENIEM NA STANOWISKU ASYSTENTA SĄDZIEGO

W związku z publiczną informacją, z której wynika, że Dziekan Izby Adwokackiej w Warszawie zamierza wyrażać zgodę aplikantom adwokackim Izby Adwokackiej w Warszawie na zatrudnienie na stanowisku asystenta sędziego, Prezydium Naczelnej Rady Adwokackiej stwierdza, iż:

1. przepisy prawa, tj. art. 72 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 79 ust. 1 pkt 1 Prawa o adwokaturze, czynią niedopuszczalnym łączenie aplikacji adwokackiej z zatrudnieniem na stanowisku asystenta sędziego,
2. w konsekwencji podjęcia i kontynuowania przez aplikanta adwokackiego zatrudnienia na stanowisku asystenta sędziego właściwa okręgowa rada adwokacka, na podstawie art. 72 ust. 1 pkt 4 w zw. z art. 79 ust. 1 pkt 1 Prawa o adwokaturze oraz §10 ust. 1 Regulaminu odbywania aplikacji adwokackiej, skreśla aplikanta z listy aplikantów adwokackich.

Uzasadnienie

Z uwagi na potrzebę właściwego przygotowania zawodowego aplikantów adwokackich do przyszłego wykonywania zawodu adwokata przebieg aplikacji adwokackiej objęty jest pieczęcią organów samorządu adwokackiego nakierowaną na należyte wykonywanie zawodu.

Przypomnieć należy, że w świetle Regulaminu odbywania aplikacji adwokackiej, aplikant adwokacki powinien odbywać aplikację w kancelarii adwokackiej pod kierunkiem patrona. Inne zajęcia aplikanta wymagają zgody patrona i dziekana, po zasięgnięciu opinii kierownika szkolenia. Przy czym podjęcie innego zajęcia nie może utrudniać przebiegu szkolenia oraz naruszać godności wykonywania zajęć aplikanta adwokackiego.

Wyrażenie zgody aplikantowi na podjęcie innych zajęć niż te wynikające z toku aplikacji, choć pozostawione uznaniu dziekana, nie może jednak dotyczyć takich aktywności, których na podstawie Ustawy prawo o adwokaturze nie można łączyć ze statusem aplikanta adwokackiego. Do takich należą np. zajmowanie stanowiska w organach wymiaru sprawiedliwości lub organach ścigania. Objęcie stanowiska w tychże organach tak w przypadku adwokata, jak i aplikanta adwokackiego skutkuje skreśleniem z odpowiedniej listy. Ta swoista sankcja wynika z konieczności zachowania niezależności adwokata i aplikanta w stosunku do organów wymiaru sprawiedliwości oraz organów ścigania.

Nie budzi wątpliwości, że zatrudnienie na stanowisku asystenta sędziego stanowi objęcie/zajmowanie stanowiska w organie wymiaru sprawiedliwości, czyli w sądzie. Wskazać należy, że obecnie charakter pracy asystenta sędziego w sposób znaczący wykracza poza czynności o charakterze technicznym i administracyjnym. Łączenie funkcji asystenta sędziego

i aplikanta adwokackiego rodzi potencjalny konflikt interesów, co stanowi zagrożenie dla wymiaru sprawiedliwości. Nie do zaakceptowania jest sytuacja, w której osoba wykonująca obowiązki aplikanta adwokackiego jednocześnie ma bezpośredni, wykraczający poza zakres obowiązków aplikanta w toku praktyk lub czynności zawodowych, kontakt z sędziami i pracownikami sądów. Asystent sędziego na gruncie ustawowym podporządkowany jest nie tylko sędziemu, ale także prezesowi danego sądu i Ministrowi Sprawiedliwości. Zgodnie z obowiązującym prawem asystent sędziego podejmuje czynności, które mają lub też mogą mieć charakter sprawowania wymiaru sprawiedliwości, a także udzielania ochrony prawnej. W konsekwencji zatem osoba wykonująca pracę asystenta sędziego nie może równocześnie być wpisana na listę aplikantów adwokackich, a następcze objęcie stanowiska w wymiarze sprawiedliwości skutkować musi uruchomieniem procedury skreślenia aplikanta adwokackiego z listy. W tym miejscu należy wskazać na orzecznictwo NSA zgodnie z którym „Stanowisko asystenta sędziego mieści się w zakresie znaczeniowym zwrotu "stanowisko w organach wymiaru sprawiedliwości", o jakim mowa w art. 72 ust. 1 pkt 4 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. - Prawo o adwokaturze (Dz.U. z 2009 r. Nr 146, poz. 1188 ze zm.)”¹, a także, iż „Asystent sędziego niewątpliwie uczestniczy w bezpośrednim sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości przez sąd”², a także na charakter pracy asystenta sędziego wynikający z § 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 listopada 2012 r. w sprawie czynności asystentów sędziów.

Podkreślić przy tym należy, że ustawodawca odmiennie uregulował sytuację prawną aplikantów adwokackich oraz aplikantów radcowskich. Problematyka dopuszczalności zatrudnienia aplikantów adwokackich w sądach (na stanowiskach w organach wymiaru sprawiedliwości) została rozstrzygnięta w art. 79 ust. 1 pkt 1 w zw. z art. 72 ust. 1 pkt 4 ustawy Prawo o adwokaturze. Przepisy te – jak wskazano - nakładają na okręgową radę adwokacką obowiązek skreślenia aplikanta adwokackiego z listy aplikantów w przypadku objęcia przez aplikanta stanowiska w organach wymiaru sprawiedliwości. Natomiast odmienna jest sytuacja prawna aplikantów radcowskich. Zgodnie z art. 28 ust. 1 pkt 2 ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych, podjęcie pracy w organach wymiaru sprawiedliwości stanowi podstawę zawieszenia prawa do wykonywania zawodu przez radcę prawnego. Ustawa o radcach prawnych – odmiennie aniżeli ustawa - Prawo o adwokaturze – nie przewiduje jednak odpowiedniego stosowania tych przepisów wobec aplikantów radcowskich. Zatem ustawodawca, zasadnie, tak jak różnicuje status zawodu adwokata i radcy prawnego w kontekście ich niezależności, różnicuje również w tym zakresie sytuację aplikanta adwokackiego i radcowskiego.

Prezes
Naczelnej Rady Adwokackiej
(Przemysław Rosati)
adw. Przemysław Rosati

1 Wyrok NSA z 27.02.2014 r., II GSK 1856/12, ONSAiWSA 2015, nr 5, poz. 97.

2 Wyrok NSA z 27.02.2014 r., II GSK 1856/12, ONSAiWSA 2015, nr 5, poz. 97.